

Roditeljska odgovornost - Mađarska

SADRŽAJ

- 1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost”? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?
- 2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?
- 3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?
- 4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?
- 5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujući?
- 6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?
- 7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?
- 8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?
- 9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?
- 10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?
- 11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?
- 12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?
- 13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?
- 14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?
- 15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?
- 16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti kako bih podnio prigovor na priznanje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?
- 17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost”? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?

U praktičnom smislu, roditeljska odgovornost (roditeljska skrb) uključuje davanje imena maloljetnom djetetu, skrb o djetetu i odgoj djeteta, određivanje njegova boravišta, upravljanje njegovom imovinom, prava i obveze u pogledu njegova pravnog zastupanja i pravo dodjele skrbnika ili oduzimanja skrbništva.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

Ako roditelji ne mogu postići dogovor, a odredbom tijela za skrbništvo ili suda nije propisano suprotno, roditelji zajednički ostvaruju roditeljsku skrb neovisno o tome žive li zajedno.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Skrbništvo je u Mađarskoj zakonska mjera kojom se osigurava skrb i zastupanje maloljetnih osoba te upravljanje njihovom imovinom preko skrbnika kojeg im u odsustvu roditelja s pravom na ostvarivanje roditeljske skrbi dodjeljuje tijelo za skrbništvo. Bilo tko može prijaviti potrebu za dodjeljivanjem skrbnika tijelu za skrbništvo. Bliski srodnik maloljetnog djeteta ili osoba pod čijom je skrbi dijete obvezno je obavijestiti tijelo za skrbništvo, kao što je sud ili drugo tijelo, o potrebi za dodjeljivanjem skrbnika.

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

Ako roditelji ne mogu postići dogovor, a odredbom tijela za skrbništvo ili suda nije propisano suprotno, roditelji zajednički ostvaruju roditeljsku skrb čak i ako više ne žive zajedno. Rastavljeni roditelji mogu se dogovoriti o podjeli prava i obveza roditeljske odgovornosti, ali svojem djetetu moraju osigurati uravnotežen način života (stalna promjena smještaja djeteta nije moguća, na primjer, ako je udaljenost između mjesta stanovanja roditelja prevelika, što bi za dijete predstavljalo preveliko opterećenje). Dogovor između roditelja odobrava sud. Ako roditelji ne mogu postići dogovor o pitanjima prava i obveza roditeljske skrbi, sud odlučuje o tome kojem će roditelju dodijeliti pravo na ostvarivanje roditeljske skrbi. Pri donošenju odluke, sud procjenjuje koji roditelj može osigurati bolji tjelesni, mentalni i moralni razvoj djeteta.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujuć?

Ako se brak raskida na temelju zajedničke izjave volje bračnih drugova za raskid braka i namjere raskida braka podnesene sudu u pisanom obliku, zahtjev uključuje dogovor roditelja u pogledu pitanja skrbi. Sud odobrava dogovor pravomoćnom presudom u postupku razvoda jer se brak ne može raskinuti sporazumno bez takvog dogovora.

Kad je riječ o raskidu braka, sud prema potrebi mora donijeti odluku u pogledu roditeljske skrbi, čak i ako u tu svrhu nije podnesen zahtjev. Ako zahtjev nije podnesen, presuda prvostupanjskog suda postaje pravomoćna tek 15 dana nakon isteka roka za podnošenje žalbe.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

Prije nego što pokrenu postupak razvoda braka ili tijekom postupka, dobrovoljno ili na inicijativu suda, bračni drugovi mogu pokušati postići sporazumni dogovor u pogledu svih sporova povezanih s njihovim odnosom ili raskidom braka, kao što su pitanja roditeljske odgovornosti, tako da pristupe [mirenju](#). Dogovor postignut mirenjem mogu sastaviti kako bi se uključio u postupak donošenja sudske nagodbe. Kako bi osigurao da se roditeljska odgovornost izvršava na odgovarajući način i uz potrebnu suradnju roditelja, sud i/ili tijelo za skrbništvo tijekom svojeg postupka može (na zahtjev ili na vlastitu inicijativu u pitanjima povezanim s njegovom nadležnošću) naložiti roditeljima da sudjeluju u mirenju kako bi se postigla odgovarajuća suradnja između roditelja s pravom na ostvarivanje roditeljske skrbi i roditelja koji ne živi s djetetom u cilju osiguravanja prava roditelja koji ne živi s djetetom.

7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

U slučaju spora, nakon što sasluša oba roditelja i, u opravdanim slučajevima, dijete, sud odlučuje o tome kojem će roditelju dodijeliti roditeljsku skrb. Sud može odlučiti dodijeliti punu roditeljsku skrb jednom roditelju ili podijeliti prava i obveze roditeljske skrbi među roditeljima. Sud može dodijeliti pravo izvršavanja određenih zadaća u pogledu skrbi i odgoja djeteta roditelju koji ne živi s djetetom ili, u iznimnim slučajevima, pravo potpunog ili djelomičnog upravljanja imovinom djeteta te djelovanja u svojstvu pravnog zastupnika u pitanjima njegove imovine. Ako je to u interesu djeteta, sud može ograničiti ili ukinuti pravo odlučivanja o temeljnim pitanjima koja utječu na budućnost djeteta. Međutim, sud ne može dodijeliti pravo na zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi jer se ona može ostvariti samo međusobnim dogovorom roditelja koji sud može odobriti.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

Ne. Ako sud dodijeli roditeljsku skrb jednom roditelju, roditelj koji ne živi sa svojim djetetom može i dalje izvršavati svoja prava roditeljske odgovornosti u pogledu temeljnih pitanja koja utječu na budućnost djeteta. Temeljnim se pitanjima smatraju davanje i promjena imena maloljetnog djeteta, određivanje boravišta djeteta ako se razlikuje od boravišta roditelja, [određivanje boravišta djeteta u inozemstvu u cilju dugotrajnog boravka ili preseljenja](#), promjena državljanstva djeteta te odabir škole i zanimanja djeteta.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

Sud ne može naložiti zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi, nego može samo odobriti dogovor između roditelja u tu svrhu u postupku rješavanja bračnog spora, uzimajući u obzir interese djeteta. Da bi dobili takvo odobrenje, rastavljeni roditelji moraju osigurati uravnotežen način života za svoje dijete pri zajedničkom ostvarivanju roditeljske skrbi. Ako sud to ne smatra izvedivim, može odbiti odobrenje takvog dogovora. Međutim, u situacijama koje zahtijevaju poduzimanje hitnih mjera, jedan roditelj može samostalno odlučivati te o tome bez odlaganja mora obavijestiti drugog roditelja (na primjer kad je riječ o hitnoj liječničkoj intervenciji).

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?

Kad je riječ o pitanjima roditeljske skrbi, možete se obratiti tijelu za skrbništvo ili sudu, ovisno o tome radi li se o sporu između roditelja u pogledu zajedničkog ostvarivanja roditeljske skrbi ili sud treba odlučiti o pitanju skrbi.

Tužbu je potrebno podnijeti sudu nadležnom prema mjestu boravišta optuženika (ili ako ono ne postoji, sudu nadležnom prema mjestu prebivališta optuženika) ili sudu nadležnom prema mjestu posljednjeg poznatog zajedničkog boravišta bračnih drugova.

Tužbu je potrebno podnijeti u obliku pisanog zahtjeva nadležnom sudu. Pročitajte i temu [Kako postupiti?](#) kako biste saznali više o pokretanju postupka i sadržaju zahtjeva. Osim općih informacija, u pitanjima u pogledu roditeljske odgovornosti potrebno je navesti i pojedinosti o sklapanju braka i o rođenju djece koja su rođena u braku i još su živa te priložiti i rodne listove djece.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

Sudski postupak za postizanje dogovora u pogledu prava na roditeljsku skrb i smještaja djeteta kod treće osobe

Ako rastavljeni roditelji nisu postigli dogovor, sud na zahtjev ili na vlastitu inicijativu odlučuje o tome kojem će roditelju dodijeliti roditeljsku skrb. Pri donošenju odluke sud uzima u obzir interese djeteta i procjenjuje koji roditelj djetetu može osigurati bolji tjelesni, mentalni i moralni razvoj.

Pravni postupak određivanja osobe koja izvršava roditeljsku odgovornost, ostvaruje roditeljsku skrb ili pravni postupak kojim se mijenjaju pojedinačna prava na ostvarivanje roditeljske skrbi, određuje smještaj djeteta kod treće osobe ili mijenja takav smještaj može pokrenuti roditelj ili tijelo za skrbništvo. Tužbu mora podnijeti jedan roditelj protiv drugoga ili tijelo za skrbništvo protiv oba roditelja. Tužba u pogledu promjene smještaja djeteta kod treće osobe mora se podnijeti protiv osobe kod koje je dijete smješteno.

Sud mora saslušati oba roditelja tijekom postupka i, u opravdanim slučajevima ili ako to zatraži dijete, mora saslušati i dijete. Ako je dijete starije od 14 godina, sud može odlučiti o roditeljskoj skrbi nad djetetom i o njegovu smještaju samo uz njegov pristanak, osim ako izbor djeteta ugrožava njegov razvoj.

Sud može obvezati roditelje da pristupe mirenju kako bi osigurao da se roditeljska odgovornost izvršava na odgovarajući način i da roditelji surađuju u za to potrebnoj mjeri.

Postupak tijela za skrbništvo u sporu povezanom sa zajedničkim ostvarivanjem roditeljske skrbi

Ako roditelji ne mogu postići dogovor o pitanjima u pogledu zajedničkog ostvarivanja roditeljske skrbi (neovisno o tome žive li zajedno), bilo koji roditelj može zatražiti da tijelo za skrbništvo donese odluku, osim o pitanjima u pogledu slobode savjesti i vjeroispovijesti.

Ako rastavljeni roditelji koji imaju pravo na ostvarivanje roditeljske skrbi postignu dogovor o međusobnoj podjeli povezanih prava i obveza ili o tome da će jedan od njih u budućnosti ostvarivati roditeljsku skrb, tijelo za skrbništvo unosi takav dogovor u zapisnik ako oni to zatraže. U zapisnik se mora unijeti i dogovor o tome koji će roditelj odgajati dijete te činjenica da će zajednički ostvarivati roditeljsku skrb u pogledu temeljnih pitanja koja utječu na budućnost djeteta, osim ako sud odluči drukčije.

Roditelji moraju biti obaviješteni o tome da mogu promijeniti taj dogovor i da dogovor nema jednaku težinu kao odluka suda donesena u postupku rješavanja bračnog spora ili postupku nagodbe o roditeljskoj skrbi.

U postupku rješavanja bračnog spora sud na vlastitu inicijativu donosi privremenu odluku o pitanjima smještaja maloljetnog djeteta i njegova mjesta boravišta, neovisno o tome boravi li dijete s jednim od roditelja ili trećom osobom, produljenja ili ograničenja prava na roditeljsku skrb ili kontakta između bilo kojeg roditelja i djeteta.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Pogledajte temu [Kako postupiti?](#) kako biste saznali više o ovom pitanju.

U postupcima oduzimanja ili ponovne uspostave roditeljske skrbi i postupcima u pogledu smještaja i premještaja djeteta ili prava na kontakt, strankama se dodjeljuje *pravo na odgodu plaćanja*, neovisno o njihovu dohotku i financijskoj situaciji. Pravo na odgodu plaćanja znači da predujam svih pristojbi i drugih troškova nastalih tijekom postupka umjesto stranaka plaća država, ali stranka koja izgubi spor nakon postupka mora vratiti predujam svih plaćenih troškova koji je dobila od države.

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Da, postupci u pogledu roditeljske skrbi podliježu podnošenju žalbe u skladu s općim pravilima. Žalbu može podnijeti roditelj ili dijete. Rok za podnošenje žalbe iznosi 15 dana od datuma dostavljanja odluke.

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Kako bi se izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti, *prvostupanjski sud* ili, u slučaju odluke stranog suda (sudska nagodba) potvrđene u skladu s člankom 42. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000 (Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003), nalog za izvršenje izdaje *okružni sud koji djeluje u mjestu sjedišta regionalnog suda uobičajenog boravišta djeteta ili osobe koja podliježe izvršenju odluke* ili Središnji okružni sud u Budimu (*Budai Központi Kerületi Bíróság*) koji djeluje u Budimpešti.

Kada se sudska odluka (dogovor koji je odobrio sud) u pogledu predaje i smještaja djeteta izvršava, sud, utvrđujući odgovarajući rok, poziva osobu na koju se odluka odnosi da dobrovoljno ispuni svoju obvezu, a ako u tome ne uspije, sud nalaže predaju djeteta uz pomoć policije.

Dijete mora biti predano osobi koja je zatražila izvršenje ili, ako takva osoba ne postoji, zastupniku djeteta kojeg je odobrilo tijelo za skrbništvo ili tijelu za skrbništvo. Nakon predaje djeteta, osoba obvezna predati dijete mora obavijestiti osobu koja preuzima dijete o zdravstvenom stanju tog djeteta i bilo kojoj drugoj okolnosti koja bi mogla ugroziti njegov život ili tjelesni integritet kad ta okolnost ne bi bila poznata osobi koja preuzima dijete.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

Sudovi u Mađarskoj priznaju odluke o roditeljskoj odgovornosti donesene u državama članicama bez posebnog postupka. Sadržaj odluke nije moguće preispitati ni u kojim okolnostima.

Međutim, svaka zainteresirana stranka može nadležnom sudu podnijeti zahtjev za priznavanje odluke.

Izvršenje

Odluka o izvršenju roditeljske odgovornosti donesena u državi članici, koja je izvršiva u predmetnoj državi članici i koja je dostavljena, bit će izvršena u Mađarskoj ako je proglašena izvršivom u Mađarskoj i ako to bilo koja zainteresirana stranka zatraži.

Sud ili tijelo nadležno u državi članici u kojoj je odluka donesena izdaje potvrdu u skladu s člankom 42. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 ako to zatraži bilo koja zainteresirana stranka.

Okružni sud koji djeluje u mjestu sjedišta regionalnog suda uobičajenog boravišta djeteta ili osobe koja podliježe izvršenju odluke ili Središnji okružni sud u Budimu izdaje nalog za izvršenje na temelju odluke stranog suda (sudska nagodba) u koju je uključena takva potvrda.

Odluka stranog suda izvršiva je ako je, ovisno o njezinoj prirodi, u skladu sa sljedećim: riječ je o presudi suda kojom se utvrđuje postojanje povrede u građanskom postupku, u kaznenom je postupku dio sudske presude kojom se utvrđuje postojanje povrede u povezanom imovinskopравnom zahtjevu, dio je dogovora koji je odobrio sud.

Na temelju naloga za izvršenje, postupak izvršenja vodi se u skladu s mađarskim zakonodavstvom o izvršenju.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti kako bih podnio prigovor na priznanje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

Sudovi u Mađarskoj priznaju odluke donesene u državama članicama bez posebnog postupka. Sadržaj odluke nije moguće preispitati ni u kojim okolnostima.

Međutim, svaka zainteresirana stranka može nadležnom sudu podnijeti zahtjev za priznavanje odluke.

Svaka stranka može podnijeti tužbu protiv odluke o zahtjevu o proglašenju izvršivosti.

Žalba mora biti riješena u skladu s pravilima kojima se uređuje sudski postupak.

Žalbe protiv proglašenja izvršivosti moraju se podnijeti u roku od jednog mjeseca nakon dostavljanja proglašenja. Ako stranka protiv koje se izvršenje zahtijeva ima uobičajeno boravište u drugoj državi članici (izvan Mađarske), rok za podnošenje žalbe iznosi dva mjeseca od datuma osobne dostave ili dostave na adresu boravišta. Taj se rok može produljiti zbog udaljenosti.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Mađarska je potpisnica *Haške konvencije od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece*, koja sadržava pravila o mjerodavnom pravu, kao što ih sadržavaju i određeni bilateralni ugovori o uzajamnoj pomoći.

Na temelju mađarskog nacionalnog prava, personalnim pravom primjenjivim na dijete uređuje se odnos između roditelja i djeteta na temelju obiteljskog prava, a posebno davanje imena, smještaj, skrb i zakonsko zastupanje djeteta te upravljanje imovinom djeteta, uz izuzetak obveza uzdržavanja. Kad je riječ o obiteljskom statusu djeteta i odnosu djeteta s roditeljima na temelju obiteljskog prava, mađarsko se pravo mora primijeniti na dijete koje je mađarski državljanin ili živi u Mađarskoj (uz izuzetak obveza uzdržavanja) ako je to u najboljem interesu djeteta.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 04/07/2019